

(бездіяльністю) та моральною шкодою, вина заподіювача шкоди.

Визнаючи сформовану доктриною цивільного права концепцію про самостійність моральної шкоди як виду відшкодування, та враховуючи легальні засади правового регулювання відшкодування моральної шкоди у деліктних зобов'язаннях, можемо узагальнити, що такий вид цивільно-правових відносин характеризується певними особливостями. По-перше, відшкодування моральної шкоди слід розглядати не лише як спосіб захисту цивільних прав та інтересів, а й як міру цивільно-правової, в тому числі деліктної, відповідальності. По-друге, умови та порядок відшкодування моральної шкоди визначено низкою нормативно-правових актів, що свідчить про неоднозначний підхід законодавця до практичного вирішення питання.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс Української РСР від 18 липня 1963 року №1540-06 // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1963. – №30. – Ст. 463.
2. Рабінович П. М. Право людини на компенсацію моральної шкоди (загальнотеоретичні аспекти) / П. М. Рабінович, О. В. Грищук // Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина ННІ державного будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України. – 2006. – Вип. 9. – С. 4.
3. Паліюк В. П. Умови відшкодування моральної (немайнової) шкоди / В. П. Паліюк // Відшкодування моральної шкоди: коментар, законодавство, судова практика / за заг. ред. М. К. Галянтича. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – С. 57.
4. Шиминова М. Я. Имущественная ответственность за моральный вред / С. Я. Шиминова // Советское государство и право. – 1970. – № 1. – С. 118.
5. Цивільний кодекс України. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2014. – 380 с.

Ільчишин А.В., Ільчишин І.Ф.
*студенти юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент,
доцент кафедри цивільного права і процесу ТНЕУ
Слома В.М.*

ВИДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Відповідно до ч. 1 ст. 509 ЦК України зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Центральною ланкою інституту зобов'язального права є виконання зобов'язань. Разом з тим, як зазначає Н.К. Кудріна будь-яке зобов'язання

само по собі ще не гарантує вчинення боржником необхідних дій на користь кредитора. Навіть при використанні кредитором заходів відповідальності відносно несправного боржника у останнього може не знайтись необхідного для задоволення вимог майна [3, с. 39].

У зв'язку з цим сторони можуть застосовувати спеціальні заходи забезпечувального характеру, передбачені законом або договором. Такі заходи називаються видами забезпечення виконання зобов'язань.

Основне призначення видів забезпечення виконання зобов'язань полягає у попередженні порушення договірної дисципліни, стимулюванні боржника до належного та реального виконання зобов'язання і створення додаткових можливостей задоволення інтересів кредитора, які випливають із зобов'язання [4, с. 12].

Відповідно до ч. 1 ст. 546 ЦК України виконання зобов'язання може забезпечуватися неустойкою, порукою, гарантією, заставою, притриманням, завдатком.

Забезпечення зобов'язання будь-яким із видів створює додаткові зобов'язальні відносини між кредитором і боржником (чи іншою особою, яка забезпечує зобов'язання боржника), які встановлюються як в самому договорі, так і в додатковому договорі [2, с. 46]. Але це зобов'язання особливого характеру, його специфіка полягає у додатковому (акцесорному) характері щодо забезпечуваного зобов'язання.

Ознаками акцесорного характеру зобов'язання, яке забезпечує виконання основного, є наступні правила:

— недійсність основного зобов'язання спричиняє недійсність правочину щодо його забезпечення, якщо інше не встановлено ЦК України (ч. 2 ст. 548);

— недійсність правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання не спричиняє недійсність основного зобов'язання (ч. 3 ст. 548);

— припинення основного зобов'язання, як правило, тягне і припинення його забезпечення (ст. ст. 559, 568, 593).

До неакцесорних видів забезпечення виконання цивільно-правових зобов'язань належить гарантія, так як зобов'язання гаранта перед кредитором не залежить від основного зобов'язання (його припинення або недійсності), зокрема і тоді, коли в гарантії міститься посилання на основне зобов'язання (ст. 562 ЦК України) [4, с. 18].

Види забезпечення зобов'язань класифікуються за різними критеріями: за юридичною конструкцією; за правовою природою; за сферою дії; за відношенням виду забезпечення до основного зобов'язання; за обсягом відповідальності.

Існують ще й інші підстави для класифікації способів забезпечення зобов'язань на певні види. Так залежно від особи, яка надає забезпечення всі способи забезпечення можуть бути поділені на:

1) способи, де забезпечувальне зобов'язання надається і в разі необхідності виконується боржником;

2) способи, де забезпечувальне зобов'язання надається і виконується третьою особою.

В.А. Белов поділяє види забезпечення виконання зобов'язань на стимулюючі (неустойка і завдаток), гарантуючі (порука, гарантія, застава майна третьої особи) та універсальні (застава та притримання) [1, с. 68].

До видів забезпечення, які можуть встановлюватись договором, можна віднести правочини, вчинені з відкладальною умовою, угоди РЕПО, різні конструкції попереднього договору як засобу забезпечення виконання зобов'язань.

Вибір будь-якого способу забезпечення виконання зобов'язань залежить від вибору кредитора та від сутності самого зобов'язання. Наприклад, для зобов'язань, які виникають із договору позики чи кредитного договору, найбільш привабливим є такі способи як застава, гарантія та порука [5, с. 107].

Слід зазначити, що забезпечувальний характер всіх видів забезпечення виконання зобов'язань та їх взаємозв'язок з основним зобов'язанням означають, що домовленість про їх встановлення повинна мати місце до факту невиконання чи неналежного виконання основного зобов'язання.

Список використаних джерел

1. Белов В.А. Поручительство. Опыт теоретической конструкции и обобщение арбитражной практики / В.А. Белов. – М.: ЮрИнфоР, 1998. – 234 с.
2. Захарова Н.Н. Кредитный договор / Н.Н. Захарова. – М., 1996. – 126 с.
3. Кудрина Н.К. Банковская гарантия как новый способ обеспечения обязательств / Н.К. Кудрина // Банковское право. – 2000. – № 3. – С. 39-43.
4. Слома В.М. Гарантія як вид забезпечення виконання цивільно-правових зобов'язань: монографія / В.М. Слома. – Тернопіль, 2009. – 208 с.
5. Слома В.М. Розвиток інституту забезпечення зобов'язань у цивільному законодавстві / В.М. Слома // Університетські наукові записки. – 2006. – № 1(17). – С. 103-107.

Калаур Л.І.

студентка IV курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри

цивільного права і процесу,

Слома В.М.

«ЕЛЕКТРОННИЙ ЗАПОВІТ» – НОВИЙ ВИД ЗАПОВІДАЛЬНОГО РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Останнім часом на публічних Інтернет площадках неодноразово порушувалось питання про те, що відбуватиметься з даними користувача на випадок його смерті. Йдеться про всі ті файли, які